

ایستا

«ایران» در گفت و گو با مسعود اسداللهی، ریشه های تحرکات تروریست ها در منطقه را بررسی کرد

سناریوی جدید امریکا برای سازماندهی بقایای داعش

گفت وگو

حسین فاطمی

روزنامه‌نگار

طی روزها و هفته‌های گذشته بسیاری از محافل رسانه‌ای، تحلیلی و همچنین کارشناسان و ناظران امر از احتمال احیای تروریسم داعش سخن گفته‌اند. در کنار آن مجموعه تحرکات، اقدامات و تحولات میدانی هم حکایت از آن دارد که این گزاره نزدیک به واقعیت است تا جایی که جیمز کاربوکی، معاون نمایندگی انگلیس در نشست روز جمعه شورای امنیت سازمان ملل متحد نسبت به احیای هسته‌های ترور داعش در سوریه و عراق و گسترش آن در آفریقا هشدار داد و گفت که داعش، شاخه خراسان هم توانایی انجام حملات گسترده به اهداف در داخل و خارج از افغانستان را دارد. این در حالی است که پیش‌تر سیدحسین نصرالله، دبیرکل حزب‌الله لبنان هم در یک سخنرانی صراحتاً از برنامه امریکا برای احیای تروریسم داعش گفته بود. اما به واقع احیای هسته‌های ترور داعش با چه هدف یا اهدافی صورت می‌گیرد؟ حدود و ثغور و مختصات دقیق تهدید دائم داعش برای امنیت منطقه‌ای چیست؟ و چه ارتباطی بین تحرکات امریکا در منطقه و احیای داعش وجود دارد؟ پاسخ به این سؤالات و پرسش‌هایی از این دست، محور گفت‌وگوی «ایران» با مسعود اسداللهی، تحلیلگر ارشد مسائل خاورمیانه است که از نظری می‌گذرانید.

است. لذا اگر امروز محافل رسانه‌ای، تحلیلی و کارشناسی از احتمال احیای داعش سخن می‌گویند، نه به معنای احیای دولت اسلامی عراق و شام بلکه تلاش برای احیای تروریسم داعش است.

اگر قائل به احیای تروریسم داعش و نه دولت اسلامی عراق و شام هستید، واقعاً چه برنامه‌ای پشت این تلاش‌ها وجود دارد، آیا سعی دارند دوباره سوریه، عراق و کل منطقه خاورمیانه را به دست آنها و نامتی سوق دهند؟ احتمال دارد تروریست‌های باقیمانده داعش بدون آگاهی و چه بسا با آگاهی و همراهی سرویس‌های اطلاعاتی و امنیتی کشورهای منطقه‌ای و فرمانتقه‌های دست به ایجاد آشوب و ناامنی بزنند که البته دیگر شدت و وسعت آن مانند سال‌های گذشته نیست اما به هر حال توجیه تروریست‌های داعش برای همراهی و همکاری با این سرویس‌های بین‌المللی آن است که داعش یک آرمان برای احیای دولت خود دارد و برای تحقق آن جایز است که همراهی و همکاری‌های امنیتی هم با تروریست‌های جاسوسی داشته باشد، البته تروریست‌های داعش بر این باورند که آنها در حال سوءاستفاده از سرویس‌های جاسوسی منطقه‌ای و فرمانتقه‌ای هستند، نه اینکه سرویس‌های جاسوسی سعی دارند از تروریسم داعش به عنوان اهرم فشار استفاده کنند. جدای از این مسأله وقتی با همت و تلاش‌های بی‌وقفه شهید سلیمانی، تروریسم داعش و خود دولت داعش از بین رفت تا مدت‌ها هسته‌های باقی مانده در مناطق دوردست و صعب‌العبور پنهان بودند که هر از گاهی هم در سوریه و عراق عملیات‌های پراکنده‌ای را انجام می‌دادند، اما در این مدت نتوانستند هیچ‌جا یا هیچ نقطه سرزمینی از خاک سوریه و عراق را تصرف کنند.

نش شما بازگشت داعش را جدی نمی‌دانید؟

دوباره تکرار می‌کنم ما با دو موضوع طرفیم؛ اول احتمال احیای دولت اسلامی عراق و شام و دوم، افزایش فعالیت هسته‌های ترور داعش در منطقه. ببینید داعش در سال‌های گذشته یک حاکمیت سرزمینی داشت و جمعیت زیادی را هم در دو کشور عراق و سوریه شامل می‌شد که منابع نفتی و حتی منابع کشاورزی را هم تحت سیطره خود گرفته بود که با مجاهدت‌های محور مقاومت این تروریسم داعش و دولت به اصطلاح اسلامی از بین رفته است، اما از بین رفتن دولت اسلامی عراق و شام لزوماً به معنای پایان یافتن تروریسم داعش نیست. به هر حال باید بپذیریم در سال‌های گذشته به معنای واقعی کلمه داعش توانسته بود یک دولت و حاکمیت سرزمینی را برای خود تشکیل دهد و ساختار سیاسی و حتی وزیر و ارتش داشت که همه اینها از بین رفته

این بین نکته مهم این است که در همان زمان اروپایی‌ها و به خصوص امریکا یک رفتار و استاندارد دوگانه داشتند.

چطور؟

امریکایی‌ها افرادی از داعش که مسئول مستقیم سازماندهی، حمایت و هماهنگی برای اجرای عملیات تروریستی و انتحاری در قلب اروپا و امریکا در قالب همان تر گرگ‌های تنها بودند را به‌راحتی در سوریه و عراق شناسایی می‌کردند. یعنی این نقاط دورافتاده قرار دارند و هیچ‌کس قادر به شناسایی آنها نیست، دست به اقداماتی می‌زنند، در حالی که امریکایی‌ها به‌راحتی می‌توانستند آنها را شناسایی کنند و در عملیات‌های برن آنها را دستگیر کرده یا در غیر این صورت آنها را از پای در آورند.

تضادش کجاست؟

تضاد امریکایی‌ها اینجا بود که هیچ‌کدام از این اقدامات را برای تقابل، دستگیری و شناسایی تروریست‌های داعش در عراق و سوریه انجام ندادند و داعشی‌ها به‌راحتی در شهرهای سوریه، عراق و دیگر کشورهای منطقه، دست به عملیات تروریستی می‌زدند که فتنه مذهبی و دینی اوج بگیرد. حالا پیرو سؤال قبل شما نکته حائز اهمیت اینجا است که مشخصاً از سال ۲۰۱۸ دیگر خبری از عملیات هسته‌های ترور داعش در قالب گرگ‌های تنها در کشورهای اروپایی و امریکایی شنیده نمی‌شود، در حالی که طی ماه‌ها و هفته‌های اخیر همین هسته‌های ترور در کشورهای اسلامی دوباره آغاز به کار کرده‌اند که طی چند ماه متأسفانه دو مورد عملیات تروریستی در حرم شاهچراغ (ع) صورت گرفت. البته عملیات‌های وسیع‌تر و گسترده‌تر در افغانستان، پاکستان و مصری سبیا در مصر وجود دارند که نشان می‌دهد داعش دوباره دست به احیای هسته‌های ترور خود زده است. پس امریکان بخشی از هسته‌های ترور داعش که در اروپا و امریکا فعال بودند را از بین برده است، اما با تروریسم داعش در افغانستان، پاکستان و منطقه خاورمیانه فعال است کاری ندارد و حتی با حمایت و تجهیز و پشتیبانی امریکایی‌ها، داعش دوباره دست به سازماندهی مجدد زده است. علاوه بر ایران، پاکستان، افغانستان و مصر در همین هفته‌های گذشته شاهد عملیات تروریستی بودند و داعش قلب شمشق و منفق‌های لبنان مانند اردوگاه عین‌الحلوه هم عملیات انتحاری انجام داد.

اتفاقاً سؤال دیگری پیرو همین نکته می‌خواهم بپرسم به صحبت‌های سیدحسین نصرالله در قبال برنامه امریکا برای احیای تروریسم داعش در منطقه باز می‌گردد. چه شده که دبیرکل حزب‌الله لبنان این احیاسگر تگرانی را دارد؟ آیا واقعاً امریکایی‌ها به‌دنبال احیای تروریسم داعش در لبنان هستند تا بحران کنونی به واسطه تداوم خلا وجود رئیس‌جمهور نخست‌وزیر، دولت و همچنین بحران اقتصادی و معیشتی را ذیل بحران نامتی به نقطه انفجار برسانند؟

اولاً به نظر من اشاره سیدحسین نصرالله دبیرکل حزب‌الله به کل منطقه خاورمیانه بود. اما به هر حال لبنان در این سال‌ها با بحران نامتی و تروریسم دست به کارهای تروریسم داعش است. مثلاً در سال ۲۰۱۱ و قبل از آن یک گروه تکفیری تروریستی به نام جندالسلام در لبنان فعال بود که ارتش لبنان با سختی بسیار زیاد توانست آن را تار و مار کند، اما نکته مهم اینجا است که باقی‌مانده اعضای این گروه تروریستی به اردوگاه عین‌الحلوه فرار کردند و در آنجا پنهان شدند. از طرف دیگر اردوگاه عین‌الحلوه بزرگترین

اردوگاه فلسطینی‌ها در لبنان است که طبق توافقات قبلی، ارتش لبنان حق دخالت و ورود به این اردوگاه را ندارد و مسئولیت امنیت این اردوگاه با خود را با فلسطینی‌هاست که عملاً باعث شده تا این اردوگاه تبدیل به مخفیگاهی برای تروریست‌های تکفیری و حتی قاچاقچیان، قاتلان و خلافکاران شود. چون این افراد می‌دانند که دست پلیس و ارتش لبنان به این اردوگاه نمی‌رسد. اما اردوگاه‌ها در سوریه، عراق و دیگر کشورهای منطقه اورسال و قلمون هم بوده‌ام که حتی به شهادت رابزن فرهنگی ما و همچنین خسارت به ساختمان رابزنی فرهنگی ما در لبنان منجر شد که حزب‌الله لبنان موفق به نابودی تروریست‌ها وسیطره بر این منطقه شد. اما اردوگاه عین‌الحلوه کماکان به‌عنوان یک تهدید برای نامتی لبنان عمل می‌کند و هر از گاهی مانند چند هفته گذشته شاهد درگیری‌هایی بودیم که می‌تواند امنیت لبنان را تحت‌الشعاع قرار دهد. در این میان نکته حائز اهمیت اینجا است که چون رژیم غاصب صهیونیستی توان تقابل با حزب‌الله لبنان را ندارد سعی می‌کند از طریق ناامن‌سازی بخش‌هایی از لبنان مانند اردوگاه عین‌الحلوه شرایط را برای فشار به حزب‌الله فراهم کند تا محور مقاومت در داخل لبنان درگیر شود. که خوشبختانه با درایت و هوشمندی ارتش لبنان فعلاً بحران اردوگاه عین‌الحلوه به صورت موقت مدیریت شده است اما درعین حال باید این هشدار را داد که این اردوگاه مانند بمب ساعتی عمل می‌کند و هر لحظه امکان دارد دوباره شاهد درگیری‌هایی در آن باشیم که نشان می‌دهد جریان‌های تروریستی که در این اردوگاه خود را مخفی کرده‌اند بنا به نیاز امریکا و رژیم صهیونیستی هر از گاهی خود را لبنان فعال می‌کنند و اتفاقاً گفته‌های سیدحسین نصرالله هم دال بر این است که ایشان با اطلاعات دقیق و آگاهی کامل به موضوع این هشدار را داده‌اند.

زمانی که به مسأله احیای تروریسم داعش می‌پردازیم نمی‌توان اردوگاه‌های مربوط به این نیروهای تروریستی را نادیده گرفت که مهم‌ترین آن اردوگاه الهول است که طی ماه‌های گذشته، هم عراق و هم سوریه بارها خواستار تعیین تکلیف آن بودند و درخواست‌های جدی را از شورای امنیت سازمان ملل داشتند که به نظر می‌رسد با توجه جدی نخواهند کرد؛ اولاً این اردوگاه الهول و اردوگاه‌های مشابه تا چه اندازه می‌تواند در احیای تروریسم داعش در منطقه مؤثر واقع شود؟

ببینید ما با دو نوع اردوگاه مواجهیم. یک نوع اردوگاهی است که خود نیروهای تروریستی داعش در آن زندانی شده‌اند مانند آن چیزی که کردهای سوریه توانستند تروریست‌های داعش را در آن زندانی کنند. در کنار آن ما با اردوگاه‌هایی مانند اردوگاه الهول مواجه هستیم که دیگر در آن نیروهای تروریستی داعش وجود ندارند، بلکه زن و بچه و خانواده‌های این تروریست‌ها هستند که در آنجا سکنی گزیده‌اند و در یک وضعیت بسیار بد هم زندگی می‌کنند. طبیعتاً در چنین شرایطی مداران فرزندان اعضای داعش با یک کینه و نفرت فرزندان خود را بزرگ می‌کنند که این مسأله باعث شده است فرزندان داعش که اکنون به سن نوجوانی رسیده‌اند در این اردوگاه‌ها به یک نیروی بالقوه و حتی بالفعل برای احیای تروریسم داعش تبدیل شوند. پس واقعاً اردوگاهی مانند الهول و اردوگاه‌های مشابه اکنون به یک کانونی برای تولید نسل جدید تروریست‌های داعش در منطقه تبدیل شده است. اینجا دیگر مسأله ظرفیت اردوگاهی مانند الهول برای تربیت نیروهای ترور مشابه برای تولید هسته‌های جدید

به امریکا اشاره کردید. دوباره به برنامه ایالات متحده برای منطقه بپردازیم. آنگونه که عنوان داشتید واشنگتن به دنبال خارج کردن گذرگاه بوکمال، قائم از دست نیروهای محور مقاومت است و طبق برخی اخبار واصله احتمال انجام عملیات بزرگی به موازات احیای تروریسم داعش هم وجود دارد. در این بین هم کردهای بارها صراحتاً عنوان داشتند که هرگونه عملیاتی علیه منافع اهداف جمهوری اسلامی ایران شرکت نخواهند کرد؛ اولاً این واقعاً پای عملیاتی بزرگ در میان است و در ناتی می‌توان گفت که کردها هم در این عملیات شرکت نخواهند کرد؟

سوال مهمی را مطرح کردید. این عملیات احتمالی همان چیزی است که قبلاً به آن اشاره کردم. یعنی تلاش امریکا برای سیطره برگزرگاه قائم - بوکمال - اما آنگونه که به نظر می‌رسد در گذرگاه بوکمال - قائم، شهرک قائم در دست نیروهای حشد الشعبی قرار دارد و منطقه بوکمال هم در دست ارتش سوریه است. اکنون امریکا به دنبال احیای تروریسم داعش و همچنین انجام عملیاتی بزرگ است که همزمان بتواند بوکمال را از ارتش سوریه بگیرد و شهرک قائم را هم از دست نیروهای حشد الشعبی خارج کند. اما اینکه کردهای سوریه گفته‌اند در این عملیات احتمالی امریکا علیه منافع و اهداف جمهوری اسلامی ایران شرکت نخواهند کرد به نظر من چندان قابل اتکا نیست. البته این موضوع مربوط به مواضع کردهای سوریه است که روابط حسنه‌ای هم با جمهوری اسلامی ایران دارند. اما حتی اگر این اتفاق روی دهد، نباید فراموش کرد که برخی چهره‌ها و نیروهای کردی در اقلیم کردستان عراق این روابط حسنه را با جمهوری اسلامی ایران ندارند و امکان دارد که امریکا از ظرفیت آنها برای انجام عملیات استفاده کند.

- امریکا تروریست‌های داعش را برای خارج کردن گذرگاه بوکمال از دست مقاومت، سازماندهی و تجهیز کرده است، وگر نه ایالات متحده چنانچه واقعاً ادعای مبارزه با تروریسم داعش را داشت، به راحتی می‌توانست با حملات موشکی، پهپادی و هوایی این هسته‌های ترور داعش را نابود کند. البته مسأله خارج کردن گذرگاه قائم - بوکمال از دست نیروهای محور مقاومت بخش با کام اول سناریوی امریکاست. ایالات متحده در سناریوی بعدی خود سعی دارد ارتباطات سرزمینی عراق و ایران را هم قطع کند که این بخش موکول به بعد از تعیین تکلیف بوکمال خواهد بود.
- مشخصاً از سال ۲۰۱۸ دیگر خبری از عملیات هسته‌های ترور داعش در قالب گرگ‌های تنها در کشورهای اروپایی و امریکایی شنیده نمی‌شود، در حالی که طی ماه‌ها و هفته‌های اخیر همین هسته‌های ترور در کشورهای اسلامی دوباره آغاز به کار کرده‌اند که طی چند ماه متأسفانه دو مورد عملیات تروریستی در شاهچراغ صورت گرفت. البته عملیات‌های وسیع‌تر و گسترده‌تر در افغانستان، پاکستان و مصری سبیا در مصر وجود دارند که نشان می‌دهد داعش دوباره دست به احیای هسته‌های ترور خود زده است.
- ما با اردوگاه‌هایی مانند اردوگاه الهول مواجه هستیم که دیگر در آن نیروهای تروریستی داعش وجود ندارند، بلکه زن و بچه و خانواده‌های این تروریست‌ها هستند که در آنجا سکنی گزیده‌اند و در یک وضعیت بسیار بد هم زندگی می‌کنند. طبیعتاً در چنین شرایطی مداران فرزندان اعضای داعش با یک کینه و نفرت فرزندان خود را بزرگی می‌کنند که این مسأله باعث شده است فرزندان داعش که اکنون به سن نوجوانی رسیده‌اند در این اردوگاه‌ها به یک نیروی بالقوه و حتی بالفعل برای احیای تروریسم داعش تبدیل شوند.

بیش

الان چطور؟ واقعاً برنامه صرفاً روی فعال کردن هسته‌های